

Finanspolitisk overholdbarhed sikret gennem permanent lavere kollektivt offentlig forbrug¹

15. november 2011

Indledning

I dette papir analyseres betydningen af at sikre finanspolitisk overholdbarhed gennem en permanent sænkning af det kollektive offentlige forbrug. Det kollektive offentlige forbrug sænkes således at den finanspolitiske holdbarhedsindikator bliver 0.1 pct. af BNP. Målt som andel af BNP sker der fra 2015 og frem til 2020 et lineært fald i det kollektive offentlige forbrug, hvorefter det fra 2020 og frem udgør en konstant lavere andel af BNP.

For at sikre finanspolitisk overholdbarhed sænkes det kollektive offentlige forbrug med 1,5 procent af BNP fra år 2020. Lavere offentlige forbrug fører til et fald i den offentlige beskæftigelse, der i år 2020 er 36.000 personer lavere end i grundscenariet. Arbejdskraft migrerer fra den offentlige sektor til den private sektor, hvilket fører til lavere reallønsudvikling og højere eksport. Den offentlige primære saldo forbedres hvilket løser de offentlige fremtidige finansieringsproblemer. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator forbedres fra -1.3 i DAs grundscenarie til 0.1, en forbedring på 1,4 procentpoint hvilket i 2010-niveau svarer en permanent årlig forbedring af holdbarheden på 23,6 mia. kr.² (jf. Tabel 1).

Tabel 1 – Finanspolitisk holdbarhedsindikator

	HBI ændring (Procentpoint)	HBI ændring (Mia. kr.)
Holdbart offentlig forbrug	1.4	23.6

Tekniske forudsætninger for beregningerne

Marginaleksperimenterne er afviklet som stød til DAs grundscenarie, der har 2008 som basisår. DAs Grundscenarie adskiller sig fra DREAM's langsigtede økonomiske fremskrivning fra 2011 ved at inkludere opdateret data for den funktionelle fordeling af den offentlige forbrugsudgift, tilbagetrækningsaftalen i Reformpakken 2020 fra maj 2011, en antagelse om permanent mervækst på 0,25 procent p.a. i de offentlige sundheds- og ældreplejeudgifter, samt en ophævelse af skattestoppets nominalprincip fra 2012 for andre skatter og afgifter end ejendomsværdibeskatningen. I marginaleksperimentet sænkes det kollektive offentlige

¹ Denne analyse er bestilt af DA.

² I følge Danmarks Statistik udgjorde BNP i 2010 1742,7 mia. kr.

forbrug målt som andel af BNP permanent således at den finanspolitiske holdbarhedsindikator bliver på 0.1 procent af BNP. Det antages at det kollektive offentlige forbrug målt som BNP andele sænkes lineart fra 2015 og frem til 2020 hvorefter det kollektive offentlige forbrug udgør en konstant andel af BNP. Ved gradvist at sænke af det kollektive offentlige forbrug fra 2015 til 2020 udgås for store spring³ i de offentlige investeringer ved tilpasning af den offentlige sektors kapitalapparat samtidig med at grundscenariets kapital-output ratio for den offentlige sektor kan opretholdes. Sænkningen af det kollektive offentlige forbrug fra 2015 annonceres over for modellens agenter i år 2011.

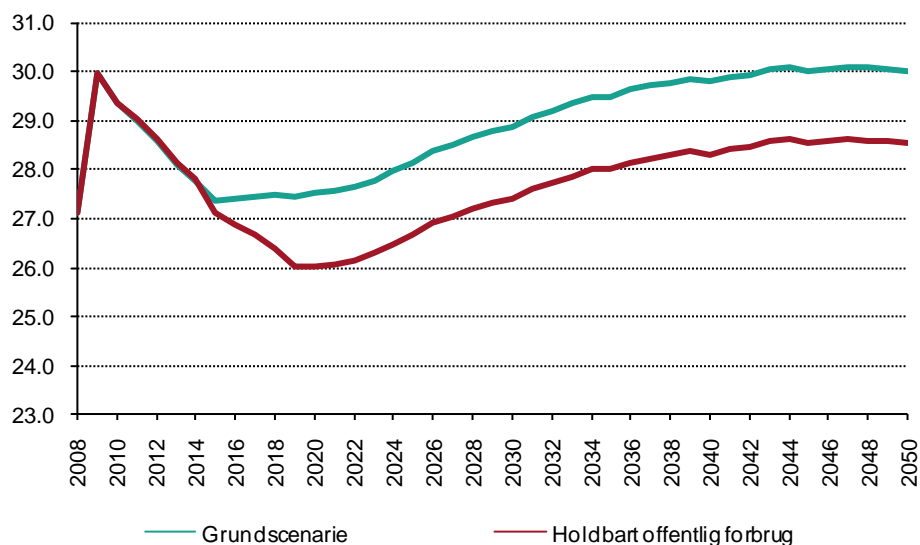
Holdbarheden måles gennem den såkaldte udenlands-lukning, hvor det antages, at transfereringer fra udlandet til den offentlige sektor vælges endogen i år 2080 og frem således, at det samlede forløb er holdbart. Disse transfereringer bruges herefter til at beregne holdbarhedsindikatoren, der bestemmes som den tilbagediskonterede værdi af de nødvendige transfereringer.

Makroøkonomisk virkning

Det kollektive offentlige forbrug sænkes så det i 2020 udgør 6,2 procent af BNP mod 7,7 procent af BNP i DA grundscenariet, et fald på 1,5 procentpoint af BNP (jf. figur 1). Sænkningen af det kollektive offentlige forbrug betyder at det samlede offentlige forbrug i 2020 er 5,4 procentpoint lavere end i grundscenariet (jf. tabel 2). Det lavere offentlige forbrug fører til et fald i den offentlige beskæftigelse, der i 2020 er 36.000 personer lavere end i grundscenariet. Arbejdskraften migrerer fra den offentlige sektor til den private sektor, hvilket fører til lavere reallønsudvikling og højere eksport. Eksporten i år 2020 er 1,9 procentpoint højere end i grundscenariet. Den lavere realløn betyder at det private forbrug i 2020 er 0,5 procentpoint lavere end i grundscenariet. BNP falder initialt primært som følge af lavere offentlige investeringer og lavere boliginvesteringer forårsaget af faldende boligpriser. I år 2020 er BNP imidlertid 0,1 procentpoint højere end i grundscenariet. I år 2050 betyder det lavere kollektive offentlige forbrug at 38.000 personer migrerer fra den offentlige til den private sektor, eksporten er 2,3 procentpoint højere end i grundscenariet, mens det private forbrug er 0,6 procentpoint lavere. BNP er på lang sigt 0,1 procentpoint højere end i grundscenariet.

³ Et spring i det kollektive offentlige forbrug i 2015 direkte til den BNP andel som sikre overholdbarhed på 0,1 pct. af BNP ville resultere i negative offentlige investeringer, hvis grundforløbet kapital-output ratio skulle opretholdes.

Figur 1 - Offentlig forbrug, pct. af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM.

Tabel 2 – Makroøkonomisk virkning af en permanent sænkning af kollektiv offentligt forbrug, reale termer

	2015	2020	2025	2030	2040	2050
	---- Indeks, grundforløb = 100 ----					
BNP	99.8	100.1	100.1	100.1	100.1	100.1
Privat forbrug	99.4	99.5	99.5	99.5	99.5	99.4
Offentligt forbrug	99.0	94.6	94.7	94.9	95.0	95.1
- Individuelt offentligt forbrug	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- Kollektivt offentligt forbrug	96.4	80.7	80.7	80.7	80.7	80.7
Eksport	100.8	101.9	102.2	102.3	102.3	102.3
Import	99.7	99.6	99.5	99.5	99.5	99.5
Investeringer	98.5	101.6	100.7	100.4	100.4	100.4
Beskæftigelse, 1000 pers.	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- Private sektorer	100.3	101.8	101.8	101.9	101.8	101.8
- Offentlige sektor	99.2	95.4	95.5	95.6	95.7	95.8
	---- Ændring, procentpoint ----					
Arbejdsløshed, procent	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Offentlige budget overskud, pct. af BNP	0.3	1.8	2.1	2.5	3.3	4.2
- Offentlige primære budget overskud	0.3	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5
- Offentlige netto rente udgifter	0.0	-0.2	-0.6	-1.0	-1.8	-2.7

Kilde: Egne beregninger

De offentlige finanser

Samlet falder de offentlige udgifter målt som andel af BNP med 3,3 procentpoint i 2020 og med 3,2 procentpoint i 2050, hvilket primært skyldes den lavere offentlige forbrugsudgift, de lavere offentlige investeringer, højere BNP og lavere udgifter til offentlige transfereringer som den lavere lønudvikling giver anledning til gennem satsreguleringen (jf. tabel 3).

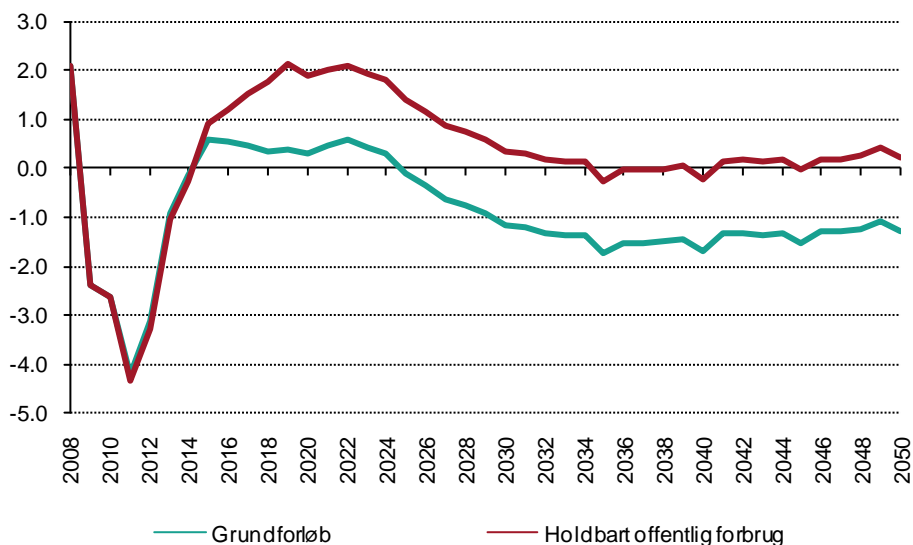
Højere aktivitet i den private sektor fører til øget provenu fra selskabsbeskatning. Lavere outputpriser og timeløn, samt højere BNP fører også til et fald i provenuet fra både direkte skatter og indirekte skatter målt som andel af BNP. De offentlige indtægter målt som andel af BNP i 2020 er således 0,3 procentpoint lavere end i grundforløbet, mens de i 2050 er 0,4 procentpoint lavere end i grundforløbet. Den primære saldo målt i procent af BNP forbedres i alternativforløbet med holdbart offentlig forbrug med 1,6 procentpoint i 2020 og med 1,5 procentpoint i 2050 som illustreret i figur 2. Dette svarer i 2010 priser til en forbedring af den primære offentlige saldo med 27,4 mia. kr. i 2020 og med 25,8 mia. kr. i 2050. Den finanspolitiske holdbarhed forbedres med 1,4 procentpoint, svarende til en årlig forbedring på 23,6 mia. kr. i 2010 priser (jf. tabel 4).

Tabel 3 – Virkning på de offentlige finanser af en permanent sænkning af kollektiv offentligt forbrug,, indeks.

	2015	2020	2025	2030	2040	2050
	----- Indeks, grundforløb = 100 -----					
Offentlige indtægter	99.9	99.7	99.7	99.7	99.7	99.6
- Direkte skatter	100.1	99.8	99.8	99.7	99.7	99.7
- Kildeskatter	100.1	99.6	99.6	99.5	99.5	99.5
- Selskabsskatter	100.2	101.5	101.1	101.2	101.4	101.5
- Andre direkte skatter	100.0	99.8	99.8	99.8	99.7	99.7
- Indirekte skatter	99.5	99.8	99.8	99.7	99.7	99.7
- Moms	99.1	99.5	99.4	99.4	99.3	99.3
- Punktafgifter	100.0	100.4	100.4	100.4	100.4	100.3
- Ejendomsskatter	99.5	100.1	100.3	100.4	100.4	100.4
- Andre indirekte skatter	100.1	100.1	100.0	100.0	100.0	100.0
- Anden indkomst	100.4	98.8	99.0	99.1	99.1	99.0
Offentlige udgifter	99.3	96.7	96.8	96.9	96.9	96.8
- Offentlige kollektive forbrug	96.6	80.6	80.6	80.6	80.6	80.6
- Offentligt individuelt forbrug	100.1	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
- Sundhedsudgifter	100.1	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
- Udgifter til uddannelse	100.1	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
- Socialomsorg	100.1	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
- Andet individuelt forbrug	100.1	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
- Offentlige indkomstoverførsler	100.2	99.8	99.6	99.6	99.7	99.7
- Folkepension	100.2	99.8	99.6	99.6	99.7	99.7
- Efterløn	100.2	99.8	99.6	99.6	99.7	99.7
- Førtidspension	100.2	99.8	99.6	99.6	99.7	99.7
- Dagpenge	100.7	100.4	99.6	99.6	99.6	99.6
- Kontanthjælp	100.5	100.1	99.6	99.6	99.6	99.6
- Barselsdagpenge	100.2	99.8	99.6	99.6	99.7	99.7
- SU	100.2	99.8	99.6	99.6	99.7	99.7
- Andre indkomst overførsler	100.2	99.7	99.6	99.6	99.7	99.7
- Offentlige investeringer	91.4	90.8	95.9	95.8	95.7	95.8
- Andre udgifter	100.1	100.0	100.0	99.9	99.7	99.4

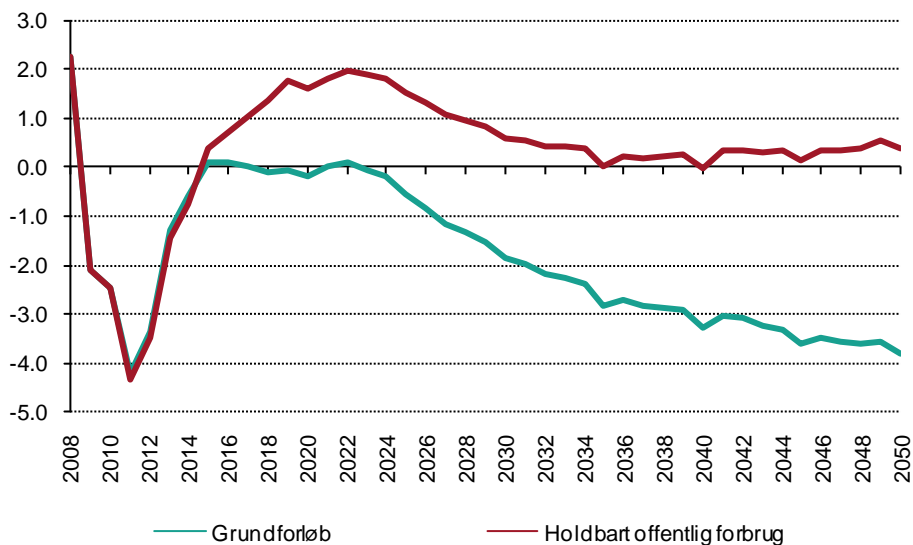
Kilde: Egne beregninger

Figur 2 - Virkning af en permanent sænkning af kollektiv offentligt forbrug på det primære offentlige budgetoverskud pct. af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM.

Figur 3 - Virkning af en permanent sænkning af kollektiv offentligt forbrug på det offentlige budgetoverskud, pct. af BNP

Kilde: Egne beregninger på DREAM.

Tabel 4 – Forbedring af den primære offentlige saldo ved en permanent sænkning af kollektiv offentligt forbrug, Pct. af BNP

	2015	2020	2025	2030	2040	2050
Holdbart offentligt forbrug	0.3	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5

Kilde: Egne beregninger på DREAM.